



Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Gf.III.30.040/2022/9. szám

A felperes:

felperes GmbH (felperes székhelye.)

A felperes jogi képviselője:

Dr. Sobor Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Sobor Dávid ügyvéd; ügyvédi iroda címe)

Az alperesek:

I. rendű alperes: I. r. alperes neve (I. r. alperes címe)

II. rendű alperes: II. r. alperes neve (II. r. alperes címe)

Az alperesek meghatalmazott jogi képviselője:

I. rendű alperes: dr. Dobos István ügyvéd (címe)

II. rendű alperes: dr. Zsolnay Edit ügyvéd (címe)

A per tárgya:

Vezető tisztségviselő felelősségének megállapítása

Az elsőfokú bíróság neve és a határozatának a száma:

Kecskeméti Törvényszék 7.G.20.515/2020/107.

A fellebbezést benyújtó felek és a fellebbezések sorszáma:

Az I. rendű alperes 7.G.20.515/2020/111.

A II. rendű alperes 7.G.20.515/2020/110.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja akként, hogy az az összeg, amelyben a hitelezői követelés teljes mértékben történő kielégítése megíúsulhat 12 026 948 (tizenkettőmillió-huszonhatezer-kilencszáznegyvennyolc) forint.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az alpereseket, hogy 15 nap alatt egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 38 100 (harmincnyolcezerregyszáz) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy az alperesek külön-külön 48 000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési eljárási illetéket a viselnek.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A tényállás

[1] Az I. rendű alperes 2009. július 30. napjától 2017. augusztus 2. napjáig, a II. rendű alperes 2015. július 1. napjától 2017. január 30. napjáig önálló cégjegyzésre jogosult vezető tisztségviselője volt a A.. Kft.-nek (továbbiakban: adós).

[2] A Kecskeméti Törvényszék a 2017. június 29. napján jogerőre emelkedett 9.Fpk..../2017/3. számú végzésével megállapította az adós fizetéseképtelenségét és elrendelte felszámolását. A felszámolás kezdő időpontja 2017. augusztus 2. napja.

[3] Az I. rendű alperes a 2016. évi beszámoló letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének 2018. április 7. napján tett eleget, míg a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 31. § (1) bekezdése szerinti kötelezettségeit 2018. szeptember 24. napján teljesítette.

[4] Az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete 2016. június 30. napján bekövetkezett.

[5] Az I. rendű alperes 2016. szeptember 20. napján előre fizetéssel SD papírok szállítására kért ajánlatot a felperestől. Az I. rendű alperes által 2016. szeptember 21. napján pontosított mennyiségekre ugyanezen a napon a felperes tételes árajánlatot küldött, amely alapján az I. rendű alperes a papírárukat megrendelte.

Az I. rendű alperes a 2016. szeptember 22-i e-mail üzenetben a számla megküldését az adós nevére és címére kérte, 14 napos fizetési határidő biztosításával. A felperes válaszában jelezte, a szállítást megelőzően szükséges a pénz jóváírása, majd megküldte az előzetes fizetést előíró 19 250 euro összegű 000132/2016. sorsszámú számlát és a 25 792,70 euro összegű 000133/2016. sorsszámú számlát azzal, hogy az elszállítás feltétele a számlák szerinti összegek megfizetése.

[6] Az I. rendű alperes 2016. szeptember 26. napján e-mailben jelezte a felperes felé, hogy az aznapi berakodáshoz a pénznek meg kell érkeznie, küldik a fizetési megbízást a felperes részére. A felperes 2016. szeptember 27. napján kérte I. rendű alperestől legalább a fizetési megbízás elküldését, amelyet követően az I. rendű alperes a válasz e-mail üzenetben azt közölte, hogy a pénzt csak aznap tudja átutalni, ugyanis azt akkor kapta meg.

[7] Az I. rendű alperes 2016. szeptember 28. napján megküldte a felperesnek a pénzügyintézet neve rendszeréből kinyomtatott 2016. szeptember 27. napján rögzített 16 133,65 euro összegű és 2016. szeptember 28. napján 9 695,05 euro összegű átutalási megbízásokat, amelyeket az I. rendű alperes részére a II. rendű alperes továbbított. Ezt követően a felperes jóváhagyta az első szállítmány berakodását.

[8] A felperes 2016. szeptember 29. napján jelezte az I. rendű alperesnek, hogy az első kifizetés kapcsán jóváírás nem történt, és a második számlához tartozó fizetési megbízás nem érkezett meg. Az I. rendű alperes válaszában közölte, hogy a fizetési megbízást 14 óra után küldi meg, majd a felperest arról tájékoztatta, hogy az utalásokat A országon keresztül intézi, a külföldi utalások 3-4 napot vesznek igénybe, a pénznek aznap vagy legkésőbb másnap meg kell érkeznie. A 19 250 euró összegről szóló fizetési megbízást a felperes megkapta, azonban sem az ehhez tartozó összeg, sem a korábbi fizetési megbízásokon szereplő pénzügyösszeg nem érkezett meg a bankszámlájára, ugyanakkor a kiszámlázott árut elszállították.

[9] A felperes 2016. október 7-i felszólítását követően az adós 6 133,65 euro összeget megfizetett. A felperes fennmaradó követelést 11 906 948 forint összegben az adós felszámolójának bejelentette, aki azt 120 000 forint összegű regisztrációs díjjal együtt hitelezői igényként nyilvántartásba vette.

A felperes keresete és az alperes védekezése

[10] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperesek vezetői feladataikat nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látták el az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkeztét követően, és az 12 026 948 forint összegben bejelentett hitelezői követelések teljes mértékben történő kielégítése megghiúsulhat. Érvényesíteni kívánt jogként a Cstv. 33/A. § (1) bekezdését jelölte meg. Hivatkozott a Cstv. 33/A. § (5) bekezdésének alkalmazására, mivel az I. rendű alperes az adós 2016. és 2017. évi beszámolóját nem helyezte letétbe, továbbá a felszámolónak nem adta át a Cstv. 31. §-ában meghatározott iratanyagot. Állította, az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete legkésőbb 2016. május 31. napján bekövetkezett, ugyanis a 2015. évi mérleg elfogadásakor tudomást kellett szerezniük az alpereseknek arról, hogy az adósnak nincs pénzeszköze a lejáró követelések kiegyenlítésére. Utalt arra, 2016. szeptember 27. napján az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete biztosan bekövetkezett, mert ekkor az adósnak a pénzügyintézet nevéénél vezetett bankszámláján nem volt meg az ahhoz szükséges fedezet, hogy az elszállított papíráru ellenértékét az áruszállítást megfizesse. Álláspontja szerint az I. rendű alperesnek az előre fizetés ígéretekor és az áru elszállításakor tudnia kellett, hogy az adós deviza számláján nincs az átutalási megbízás teljesítéséhez szükséges pénz, így csalárd, megtévesztő magatartással vette rá a szerződés megkötésére, amely a hitelezői érdekekkel ellentétes. Ilyennek tartotta továbbá a II. rendű alperesnek azt a magatartást, hogy megküldte a fedezet nélküli fizetési megbízásokat az I. rendű alperes részére azért, hogy azokat az áru elszállítása céljából továbbítsa. Megítélése szerint a II. rendű alperesnek is tudnia kellett, hogy az adós devizaszámláján nincs az átutalási megbízás teljesítéséhez elegendő pénzeszköz. Nem tett meg azonban mindent annak elkerülése érdekében, hogy a felperesnek behajthatatlan követelése keletkezzen. Az alperesek ezen magatartásával pedig összefüggésben áll a követelése kielégítésének megghiúsulása, mivel olyan időpontban vált hitelezővé, amikor már nem volt esély a követelés kielégítésére.

Az alperesek alaki védekezése kapcsán előadta, a jogi képviselőre vonatkozó meghatalmazást aláíró személy 1 neve részére a felperes általános meghatalmazást adott, amelyet csatolt az ügyvezető által aláírt, jóváhagyását tartalmazó meghatalmazással együtt.

[11] Az alperesek elsődlegesen az eljárás megszüntetését kérték arra alapítottn, hogy a felperesi jogi képviselő részére meghatalmazást adó személy nem a felperes ügyvezetője, így a meghatalmazás nem jogszerű. Érdemi ellenkérelmük a kereset elutasítására irányult. Érvelésük szerint a felperes és az adós között nem jött létre szerződéses jogviszony, mivel az I. rendű alperes a megrendelést és a szállítással kapcsolatos levelezést a gazdálkodó szervezet neve ügyvezetőjeként folytatta, és a felperes írásbeli szerződést sem csatolt. Vitatták, hogy az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben lett volna. E körülmény hiányát támasztja alá, hogy 6 133,65 euro összegű részteljesítés történt, és 2016. év végén az adós kétszer 25 000 000 forint Széchenyi kártyás forgóeszköz hitelt kapott. Véleményük szerint a felperes nem tudott olyan alperesi magatartást megjelölni, amely egyértelmű összefüggésben állna az

adós vagyonának csökkenésével, a hitelezői igények teljes mértékben történő kielégítése megghiúsulásával. Önmagában a nem fizetés ténye nem alkalmas a vezetői felelősség megállapítására, ahhoz szándékos és felróható magatartás szükséges. Nem tekintették alkalmazhatónak a Cstv. 33/A. § (5) bekezdését, mivel késedelmesen, de megtörtént a 2016. évi beszámoló közzététele és a Cstv. 31. § (1) bekezdése szerinti kötelezettségek teljesítése.

Az elsőfokú ítélet

[12] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az I. rendű és II. rendű alperes az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkezését követően ügyvezetői feladataikat nem a hitelezők érdekében látták el, és ezért a hitelezők követelésének kielégítése legalább 38 909,05 euró összeg erejéig megghiúsult. Kötelezte az alpereseket, hogy fizessenek meg egyetemlegesen a felperes részére 1 062 000 forint perköltséget, valamint személy 2 neve igazságügyi adó-, járulék- és könyvszakértő részére 215 000 forint szakértői díj kiegészítést és költséget. Határozatának indokolása szerint a keresetlevélhez mellékelt ügyvédi meghatalmazást a felperes képviselőjében aláíró személy 1 neve akkor nem volt a felperes ügyvezetője, azonban a felperes ügyvezetőjétől származó általános meghatalmazás birtokában adott meghatalmazást a perindításra, amelyet utóbb a felperes vezető tisztségviselője a per során megerősített. Igazoltak találta a per megindításához szükséges hitelezői minőséget, mivel a felperest az adós felszámolója nyilvántartásba vette. Bizonyítottanak ítélte az e-mailváltások tartalmára figyelemmel, hogy a papírszállításra vonatkozó szerződés a felperes és az adós között jött létre. A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet 2016. június 30-i bekövetkeztét a szakvélemény alapján állapította meg. Nem fogadta el ennek körében az alpereseknek a részteljesítésre való hivatkozását, mivel többszöri felszólítás után sem egyenlítették ki a teljes tartozást. Utalt arra, a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet hiánya nem következik a pénzintézeti hitel felvételéből sem, ugyanis annak oka a gyorsan mobilizálható vagyon hiánya. Rámutatott, a felperes keresetében nem a vagyonsökkenésre, hanem a hitelezői igény kielégítésének megghiúsulására hivatkozással kérte az alperesek felelősségének megállapítását, így a vagyonsökkenés nem tényállási elem. Bizonyítottanak találta továbbá, a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése után az alperesek mint az adós vezető tisztségviselői a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet ismeretében akként kötöttek a felperessel jogügyletet, hogy tisztában voltak azzal, a vételárat nem tudják kielégíteni. Kitért arra a Cstv. 33/A. § (5) bekezdésének alkalmazása kapcsán, hogy az I. rendű alperes a 2016. és 2017. évi beszámoló közzétételi, valamint a felszámoló felé az iratanyag átadása iránti kötelezettségének késedelmesen tett eleget.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[13] Az ítélettel szemben az alperesek terjesztettek elő fellebbezést.

[14] Az I. rendű alperes jogorvoslati kérelmében elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az eljárás megszüntetését, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárása és új határozat hozatalára utasítást, harmadlagosan az ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a felperesi jogi képviselő olyan személytől kapott meghatalmazást, aki nem volt jogosult a

felperes képviselőjére, mivel a cégkivonat szerint a meghatalmazás aláírásakor nem volt a felperes ügyvezetője, és az általános meghatalmazás nem a felperesi cég képviselőjére vonatkozott, hanem az annak tartalma szerint személy 3 neve mindennemű vagyoni jogi ügyeire terjedt ki. A szabálytalan meghatalmazás megerősítésére pedig utólag nincs lehetőség. Ezért az elsőfokú bíróságnak a keresetlevelet a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 176. § (1) bekezdés e) pontja alapján vissza kellett volna utasítania, annak hiányában a későbbiekben a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja alapján az eljárást meg kellett volna szüntetnie. Sérelmezte, az elsőfokú bíróság nem indokolta meg valamennyi alperesi érvre kiterjedően, hogy a meghatalmazást miért fogadta el. Változatlanul vitatta, hogy a felperes és az adós között jogviszony jött volna létre, amelyre vonatkozó ténymegállapítás indokát az elsőfokú ítélet nem is tartalmazza.

[15] Hivatkozott arra, a felperes nem jelölte meg, hogy melyek azok a magatartások, amelyek összefüggésben állnak az adós vagyónak csökkenésével, valamint a hitelezői igényeknek a teljes mértékben történő kielégítése megghiúsulásával. Kiemelte, a felperes által általánosságban megjelölt ügyvezetői magatartás, a nemfizetés ténye nem alkalmas az okozati összefüggés megállapítására. Megítélése szerint a fizetése képtelenséggel fenyegető helyzet hiányát támasztja alá az adós részéről történt 6 133,65 euró összegű részteljesítés és az adós részére 2016. év végén nyújtott forgóeszköz hitel ténye. Utalt arra, a Szegedi Ítéltábla Gf.III.30.185/2021/6. számú ítéletében ugyanazon adós vonatkozásában, ugyanabban a vizsgált időszakban az alperesek mint vezető tisztségviselők felelősségét nem találta megállapíthatónak.

Érvelése szerint az iratanyag átadási kötelezettség teljesítésének rövid késedelme nem értékelhető úgy, hogy e kötelezettségének nem tett eleget. Állította, a 2016. évi beszámoló késedelmes közzététele pedig a felszámolónak felróható, mivel az nem tette közzé az időben elkészült beszámolót. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság az iratanyag átadásával és a 2016. évi beszámoló közzétételével összefüggésben indokolás nélkül mellőzte személy 4 neve és személy 6 neve tanúkénti meghallgatását.

[16] A II. rendű alperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását, másodlagosan annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Hangsúlyozta, a Szegedi Ítéltábla Gf.III.30.185/2021/6. számú – indokaiban idézett – ítéletében az alperesek azonos ügyvezetői magatartását nem minősítette hitelezői érdekekkel ellentétesnek. Az I. rendű alperes fellebbezésében foglaltakkal egyezően kifejtette, hogy a felperesi jogi képviselő részére a felperes perbeli képviselőjére meghatalmazást egy olyan személy adta, aki a felperes képviselőjére nem volt jogosult. Emellett a keresetlevél zárórésze nem tartalmazta a felperes jogképességét és a meghatalmazott perbeli képviselői jogát megalapozó tényeket és jogszabályhelyeket, és azokat a felperes a későbbiekben sem pótolta. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem folytatott le bizonyítást arra vonatkozóan, hogy mennyiben és miként sérti a hitelezői érdekeket egy termelő cég azon ügyvezetői döntése, amely során a termelés folytatásához rendel alapanyagot a megrendelések teljesítése érdekében. Érvelése szerint nem alapozzák meg az ügyvezetői felelősséget önmagában olyan ügyletek, amelyek következtében a felperesnek követelése merült fel. Felelős eljárásnak tartotta, ha az ügyvezető a megrendelések teljesítésére törekszik, és egy átmeneti papírhányt próbál más forrás felkutatásával megoldani. Az adós részére 2016. szeptember 22. napján nyújtott forgóeszköz hitel pedig önmagában igazolja, hogy az anyagbeszerzésre irányuló ügyvezetői megrendelés nem lehetett hitelezői érdekekkel ellentétes. Változatlanul állította, az ügyletkötés során

kizárólag az I. rendű alperes járt el, akinek a kérésére töltötte le és továbbította a bankbizonylatokat, amely egy technikai segítségnyújtás, nem pedig érdemi együttműködés, ekkor nem is foglalkozott már az adós napi ügyeivel

[17] Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a beazonosításhoz szükséges iratok csatolását követően nem kereste meg az adós részére forgóeszköz hitelt nyújtó pénzintézetet, és a felszámoló meghallgatását is mellőzte. Utalt arra, a felszámoló meghallgatása a hitelezői igény bejelentés kapcsán is szükséges lett volna, mivel ha a felperes képviseletében nem jogosult személy tette a bejelentést, a felperes perindítási jogosultsága is megkérdőjelezhető. Hivatkozott arra, a szakértői vélemény nem tesz egzakt megállapítást a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet beálltának időpontjára, azt csupán vélelmezi, és nem vizsgálta, hogy a felszámolás elrendelésének időpontjáig folyamatosan fennállt-e a fizetéseképtelenségi helyzet. Nem vezette le továbbá a szakértő könyvelési adatokkal, hogy a vezetői magatartás okán milyen hitelezői követelés állomány romlás következett be az adósnál, a hitelezői igények kielégítésére fordítható vagyon mennyivel csökkent. Megjegyezte, a Cstv. 33/A. § (4) bekezdése szerinti mentesülésnek akkor lenne jelentősége, ha a felperes bizonyította volna a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében meghatározott tényállási elemeket.

[18] Az alperesek kérték figyelembe venni az ítéltábla Pp. 370. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatását követően azt az eljárási szabálysértést, miszerint az elsőfokú bíróság a Pp. 342. § (1) bekezdését megsértve a kereseten túlterjeszkedett azzal, hogy ítéletében a hitelezői követelés összegét 38 909,5 euro összegben határozta meg, holott a felperes követelése összegét a keresetben 11 906 948 forint és 120 000 forint összegben jelölte meg.

[19] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult annak helyes indokaira figyelemmel. Álláspontja szerint személy 1 neve a német jog szerint érvényes meghatalmazás alapján járt el, amely mellett képviselőként tett nyilatkozatát a felperes ügyvezetői utólagosan is jóváhagyták, ezért az esetleges álképviselői minősége esetén úgy kell tekinteni, mintha már a nyilatkozat megtételekor is szabályszerű meghatalmazással rendelkezett volna. Előadta, a keresethez csatolt levelezésből egyértelműen megállapítható, hogy a felperes és az adós között jött létre szerződés, az I. rendű alperes jelezte a levelezésben, hogy a megrendelő az adós lesz és a számlát az ő nevére kérte. Kitért arra, a keresetben és az eljárás során pontosan megjelölte azokat az alperesi magatartásokat, amelyek összefüggésben állnak a hitelezői igények teljes mértékben történő kielégítése megghiúsulásával. Kiemelte, a szakvélemény egyértelműen rögzítette, hogy az adós 2016. szeptemberében fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt, és nem merült fel olyan adat, amely a szakértő megállapításait megkérdőjelezte volna. Véleménye szerint a Szegedi Ítéltábla Gf.III.30.185/2021/6. számú ítéletére való hivatkozásnak mint ellenkérelem-változtatásnak nincs helye a Pp. 373. § (2) bekezdése alapján, mivel arról az alpereseknek már az elsőfokú eljárásban tudomása volt.

Az ítéltábla döntésének indokai

[20] A fellebbezés túlnyomó részben alaptalan.

[21] Mindenekelőtt az ítéltábla a fellebbezési ellenkérelemben foglaltakra tekintettel rámutat, az alperesek fellebbezésükben az elsőfokú eljárásban is vitatott tényállási elemek mikénti értékelése kapcsán idézték a Szegedi Ítéltábla Gf.III.30.185/2021/6. számú ítéletének a jogi indokait, tehát a jogi érvelés körében tettek újabb nyilatkozatot, amely a Pp. 7. § (1) bekezdés 4. pontjára figyelemmel nem minősül ellenkérelem-változtatásnak. Nem volt ezért akadálya annak, hogy az alperesek a másodfokú eljárásban a jogi érvelésüket kiegészítsék.

[22] A Pp. 370. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a fellebbezés 371. § (1) és (2) bekezdéseiben megjelölt tartalmi követelményei körében előadottak. E jogszabályi rendelkezésből következik, hogy korlátot nemcsak az képez, hogy a fellebbező fél milyen tartalmú másodfokú döntést kér, hanem az is, hogy ezt milyen indokkal teszi, melyik eljárási vagy anyagi jogszabály megsértésére hivatkozik.

[23] Ennek megfelelően a felülbírálat keretében – figyelemmel a fellebbezés indokaira – az ítéltábla vizsgálta egyrészt a Pp. 369. § (1) bekezdése szerinti jogkörben eljárva, hogy sértett-e eljárási szabályt az elsőfokú bíróság a felperes meghatalmazottjának képviselői joga megítélésekor, az ítélet indokolásával kapcsolatban, valamint a pénzügyi megkeresés és a tanúbizonyítás mellőzésével, másrészt a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja szerinti jogkörében azt, hogy helyesen jutott-e az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy az alperesek vezetői felelősségének a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti feltételei fennállnak.

[24] Elsőként az ítéltábla a Pp. 369. § (1) bekezdése szerinti felülbírálati jogkörében eljárva vizsgálta, vétett-e eljárási szabálysértést az elsőfokú bíróság a felperes meghatalmazottjának képviselői joga megítélése során, és ezért az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének, továbbá az eljárás megszüntetésének (Pp. 379. §) feltételei fennálltak-e.

A Pp. 180. § (1) bekezdésében meghatározott perindítás joghatásai beállásának egyik következménye, hogy ezt követően a keresetlevél visszautasításának nincs helye, csak az eljárás megszüntetésének lehet helye a Pp. 240. § rendelkezéseinek megfelelően.

A Pp. a perakadályok között megkülönböztet az eljárás teljes idő tartalma alatt figyelembe veendő és az eljárás egy szakaszáig hatályosuló perakadályokat: bizonyos akadályok az anyagi igényről való döntés akadálya is, amelyek a teljes eljárás során hivatalból figyelembe veendők, ezeket a Pp. 240. § (1) bekezdése tartalmazza. Amennyiben ilyen akadály már a keresetlevél benyújtása során is fennállt, azonban a bíróság azt valamely okból nem észlelte, az eljárást akkor is meg kell szüntetni, ha a bíróság a kereset érdemi tárgyalásába bocsátkozott. A Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja alapján ilyen abszolút perakadálynak minősül, ha a keresetlevelet már a Pp. 176. § (1) bekezdés a)-i) pontja, vagy 176. § (2) bekezdés a)-c) pontja alapján vissza kellett volna utasítani. Ha a keresetlevelet azért kellett volna visszautasítani, mert nem tartalmazza a 170. §-ban, illetve törvényben előírt egyéb kötelező tartalmi elemeket, alaki kellékeket, vagy a felperes nem csatolta a 171. §-ban, illetve a törvényben előírt kötelező mellékleteket [2020. december 31. napjáig hatályos Pp. 176. § (1) bekezdés j) pont, 2021. január 1. napjától hatályos Pp. 176. § (2) bekezdés e) pont], a perindítás joghatásának beálltát követően az eljárás megszüntetésére sem kerülhet sor.

Amennyiben tehát a bíróság a hiányos, kellően nem felszerelt keresetlevelet közli az alperessel, egyben ellenkérelem előterjesztésére hívja fel, a hiányosságra alapítottan sem a keresetlevél visszautasítására, sem az eljárás megszüntetésére már nem kerülhet sor (BDT2019. 4110).

Jelen esetben a perindítás joghatásai beálltak, így a keresetlevélnek a benyújtásakor (2019. augusztus 16.) hatályos Pp. 170. § (3) bekezdés d) pontjában meghatározott tartalmi elemeinek – a meghatalmazott képviseleti jogát megalapozó tények és jogszabályhely feltüntetése – esetleges hiányosságaira alapítottan sem a keresetlevél visszautasításának, sem az eljárás megszüntetésének nincs helye. Egyebekben ezek feltüntetése nélkül is állást tud foglalni a bíróság abban a kérdésben, hogy a meghatalmazás szabályszerű-e, a Pp. 2021. január 1. napjától hatályos 170. § (3) bekezdése már nem is írja elő, hogy a keresetlevélben fel kellene tüntetni a meghatalmazott képviseleti jogát megalapozó tényeket és jogszabályhelyeket.

[25] A keresetlevelet benyújtó jogi képviselőnek a Pp. 171. § (1) bekezdés a) pontja szerint a keresetlevélhez csatolnia kell a meghatalmazását, míg az azon alapuló képviseleti jogosultságot a bíróságnak a Pp. 70. §-a értelmében hivatalból vizsgálnia kell. Amennyiben a meghatalmazás nem szabályszerű, a keresetlevél hiánypótlási felhívás kiadása nélkül nem utasítható vissza az I. rendű alperes fellebbezésében megjelölt Pp. 176. § (1) bekezdés e) pontja alapján, mivel e jogszabályi rendelkezés a keresetlevél visszautasítását a fél perbeli jogképessége hiányában teszi lehetővé, amely körébe azonban nem tartozik a képviseleti jogosultság. Emellett sem a Pp. korábban, sem jelenleg hatályos 176. § (1) bekezdésének sincs olyan szabálya, amely a meghatalmazás szabályszerűtlensége esetén a keresetlevelet hiánypótlási felhívás kiadásának mellőzésével lehetővé tette volna vagy tenné a keresetlevél visszautasítását.

A meghatalmazás szabályszerűtlensége esetén a 2020. december 31. napjáig hatályban volt Pp. 176. § (1) bekezdés e) pontja és a 2021. január 1. napjától hatályos Pp. 176. § (2) bekezdés g) pontja szerint a bíróságnak hiánypótlást kell elrendelnie, amelynek eredménytelensége esetén van lehetőség a keresetlevél visszautasítására. A kereset közlését követően ugyanakkor a meghatalmazás szabályszerűtlensége miatt a keresetlevél visszautasításának nincs helye, valamint – erre utaló rendelkezés hiányában – a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja szerint az eljárás megszüntetésének sem. Abban az esetben, ha a bíróság a perindítás hatályának beálltát követően észleli a jogi képviselő részére adott meghatalmazás szabályszerűtlenségét, - hasonlóan a perindítási szakhoz – hiánypótlást kell elrendelnie, amely elmulasztásának jogkövetkezménye a jogi képviselet mellőzése. A meghatalmazás valamely hiányossága tehát a keresetlevél közlését követően is pótolható, és korábban képviseleti jogosultság nélkül eljáró személy eljárási cselekményei – figyelemmel a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:14. §-ára – a képviselt fél által utólag jóváhagyhatók (hasonlóan BDT2012. 2830).

[26] Kétségtelen, a keresetlevélhez mellékelte jogi képviselő részére adott meghatalmazást aláíró személy 1 neve nem a felperes ügyvezetője. A felperes csatolt az ügyvezetői tisztséget betöltő személy által személy 1 neve részére adott általános meghatalmazást, azonban ez annak tartalma szerint nem az ügyvezetői jogok gyakorlásával kapcsolatos jognyilatkozatokra vonatkozik. Ezért személy 1 neve a jogi képviselő részére meghatalmazást a perbeli eljárásra nem adhatott. Benyújtotta ugyanakkor 9. sorszám alatti beadványához a felperes ügyvezetője

által aláírt meghatalmazást, amellyel a jogi képviselő korábbi eljárását jóvá is hagyta, azaz a korábbi meghatalmazás hiányosságait pótolta, amely következtében a jogi képviselő meghatalmazása szabályszerű. Nem volt ezért akadálya a kereset érdemi elbírálásának.

[27] Az ítéltábla a Pp. 369. § (1) bekezdése szerinti felülbírálati jogkörben vizsgálta a továbbiakban azt, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 346. § (5) bekezdésében írt indokolási kötelezettségét megsértette-e.

A Pp. 346. § (1) bekezdése alapján az ítélet részét képezi az indokolás is. A Pp. 346. § (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az indokolás tartalmazza egyebek mellett a bíróság által megállapított tényeket és jogi indokolást, amely ugyanezen szakasz (5) bekezdése szerint tartalmazza a végzés alapjául szolgáló jogszabályokat és szükség esetén azok értelmezését, a megállapított tényekre vonatkozó bizonyítékokat azokkal a körülményekkel együtt, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, a tények megállapításának egyéb körülményeit, továbbá azokat az okokat, amelyek miatt a bíróság valamely tényállítást nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte.

A jogi indokolásának annyira kell részletesnek lennie, amennyiben az a döntéshez igazodik, ugyanakkor szorosan a megállapított tényállásra kell épülnie. Mivel az ítélet törvényességét a jogszabályok helyes alkalmazása biztosítja, az indokolás lényegi eleme az alkalmazott jogszabályokra való hivatkozás, amelynek mind a jogvita szempontjából lényeges anyagi, mind pedig az irányadónak vett eljárási szabályokra ki kell terjednie. Ha az alkalmazandó jogszabály vitás, a bíróságnak azt is ki kell fejtenie, miért éppen a megjelölt jogszabály alapján hozta meg határozatát. Indokolnia kell tehát a felektől eltérő jogi álláspontját. Ez azonban nem jelenti, hogy minden, a felek által felvetett kérdésre, jogi megoldásra ki kellene térnie. A követelmény az, hogy a döntéshez mérten szükséges körben indokolja meg jogi szempontból is ítéletét oly módon, hogy az a felek számára logikailag, a döntéshez vezető jogi lépéseket illetően érthető, meggyőző legyen. Így biztosítja az indokolás a döntés megalapozottságát (Kúria Pfv.III.21.618/2019/5.).

[28] Jelen esetben az elsőfokú bíróság – röviden, de – indokát adta annak, hogy a felperesi jogi képviselő meghatalmazását miért tartotta szabályszerűnek (elsőfokú ítélet [13] bekezdés), és mi alapján állapította meg a felperes és az adós közötti jogviszony létrejöttét (elsőfokú ítélet [14] bekezdés). Az pedig, hogy a felperes az indokokat nem tartja kielégítőnek vagy meggyőzőnek, nem jelenti a Pp. 346. § (5) bekezdésének megsértését, a jogi indoklás helytállósága az ügy érdemére tartozó kérdés

Tény, az elsőfokú bíróság a pénzügyi megkeresése és a tanúk meghallgatása iránti bizonyítási indítvány mellőzését külön nem indokolta. Az ítélet indokolásának hiányossága ugyanakkor a Pp. 380. § c) pontja értelmében akkor eredményezhet hatályon kívül helyezést, ha a hiányosság oly mértékben orvosolhatatlan, amely miatt az ítélet érdemi felülbírálatra alkalmatlan. Az elsőfokú az ítélet indokolásának fenti hiányosságai csupán a bizonyítási indítványok mellőzését érinti, amely kapcsán rendelkezésre állnak azon adatok, amelyek alapján a másodfokú eljárásban annak szükségességéről állást lehet foglalni. Ezért az ítélet hatályon kívül helyezésének nem volt helye az indokolás részbeni hiányossága miatt.

[29] Ezt követően az ítéltábla – az indokok összefüggésére figyelemmel – a Pp. 369. § (1) bekezdése és a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja szerinti felülbírálati jogkörében eljárva vizsgálta az ítélet anyagi jognak való megfelelését és a bizonyítás mellőzésének eljárásjogi szabályszerűségét.

[30] A felperes keresetében az alperesek vezetői felelősségének megállapítását arra hivatkozással kérte, hogy az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkeztét követően ügyvezetői feladatokat nem a hitelezői érdekek figyelembevételével látták el, és ezáltal a követelésének kielégítés teljes mértékben megghiúsulhat. Ezen felperesi hivatkozás alapján elsőként az adós gazdálkodó szervezet vezetőinek hitelezőkkel szembeni kárfelelősségre vonatkozó anyagi jogi szabályokat kellett meghatározni és vizsgálni, hogy a felperes a kárfelelősség megállapításához a tényállási elemeket előadta-e és bizonyította-e.

[31] Ha a jogi személy vezető tisztségviselője a jogi személy tevékenységi körében jár el, és ilyenkor a jogi személlyel szerződéses vagy szerződésen kívüli jogviszonyban álló harmadik személynek érdeksérelmet okoz, a polgári jogi felelősség jogkövetkezményei általában a jogi személlyel szemben alkalmazhatók.

Más a helyzet akkor, ha a jogszabály szankciós jelleggel átviszi a felelősséget a vezető tisztségviselőre. Ebben az esetben a vezető tisztségviselő a deliktális kárfelelősség feltételei szerint felel a felróható magatartással okozati összefüggésben keletkező vagyoni hátrányért.

A gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (Gt.) 30. § (3) bekezdése továbbfejlesztette a vezető tisztségviselőre irányuló korábbi felelősségi szabályokat, és a korlátolt felelősség speciális áttörésével a jogszerűtlen gazdálkodásért való felelősséget (wrongful trading) intézményét honosította meg annak érdekében, hogy a gazdasági társaság vezetését csődközele helyzetben visszatartsa a hitelezői érdekeket sértő magatartásoktól. A hitelezővédelmi tényállás beiktatását az indokolta, hogy a felelősen gazdálkodó üzletembertől elvárható, hogy az irányítása alatt álló céget a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése esetén úgy működtesse tovább, hogy a hitelezők esélyét követeléseik behajtására ne veszélyeztesse. Ilyen esetben a vezető tisztségviselőnek – ha nem kezdeményezi a csődeljárást, illetve a felszámolási eljárást – minden intézkedésével arra kell törekednie, hogy a hitelezők követelésükhöz hozzájussanak.

A fenyegető fizetéseképtelenség bekövetkezése esetén a vezetővel szembeni kártérítési felelősséghez az igényérvényesítés szabályait a 2006. július 1. napján hatályba lépett 2006. évi VI. törvény iktatta be a Cstv. – mint külön törvény – rendelkezései közé akként, hogy az igényérvényesítés két lépcsőben történhet, először megállapítási kereset [Cstv. 33/A. § (1) bekezdés], majd annak eredményessége után külön marasztalási kereset előterjesztésével.

A Ptk. 2014. március 15. napján történt hatályba lépésével egyidejűleg hatályon kívül helyezésre került a Gt. 30. §-a, azonban a gazdasági társaság vezető tisztségviselőjének a gazdasági társaság megszűnése esetére a Ptk. 3:118. §-a azonos rendelkezést tartalmaz, amelyet a Cstv. 33/A. § (14) bekezdése alapján szintén együttesen kell alkalmazni a Cstv. 33/A. § rendelkezéseivel. A fentiekből következően a perben az adós felszámolására tekintettel a felperes keresete folytán az alperesek vezetői felelősségét a Ptk. 3:118. §-a és a Cstv. 33/A. §-ának rendelkezései alapján kell vizsgálni.

[32] Az elsőfokú bíróság által a keresetlevél benyújtásának időpontjára (2019. augusztus 16.) tekintettel helyesen alkalmazott – a Cstv. 83/R. § (4) bekezdése alapján a 2017. július 1. napjától indult perekben irányadó, 2017. július 1. napjától hatályos – Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerint a hitelező vagy a felszámoló, a felszámolási eljárás alatt keresettel kérheti a 6. § szerint illetékes bíróságtól annak megállapítását, hogy azok, akik a gazdálkodó szervezet vezetői voltak a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évben, a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően a vezetői feladataikat nem a hitelezők érdekeinek figyelembe vételével látták el, és ezzel okozati összefüggésben a gazdálkodó szervezet vagyona csökkent, vagy a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése más okból megghiúsulhat.

A (4) bekezdés alapján mentesül a felelősség alól a vezető, ha bizonyítja, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően nem vállalt az adós pénzügyi helyzetéhez képest indokolatlan üzleti kockázatot, illetve az adott helyzetben az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése, továbbá az adós gazdálkodó szervezet legfőbb szerve (döntéshozó szerve) intézkedéseinek kezdeményezése érdekében.

Az (5) bekezdés szerint, amennyiben a vezető a felszámolás kezdő időpontját megelőzően neki felróhatóan nem vagy nem megfelelően tett eleget a gazdálkodó szervezet éves beszámolója (összevont, konszolidált éves beszámoló) külön jogszabályban meghatározott létbe helyezési és közzétételi kötelezettségének vagy nem teljesíti a 31. § (1) bekezdés a)-d) pontja szerinti beszámoló készítési, irat- és vagyonátadási, továbbá tájékoztatási kötelezettségét, neki kell bizonyítania, hogy a vezető tisztségének időtartama alatt nem következett be fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet, vagy ha ilyen körülmény fennállt, vezetési feladatai ellátása során a hitelezők érdekeit is figyelembe vette.

[33] A vezető által a hitelezőknek okozott kárt tehát „kétlépcsős” perben lehet érvényesíteni. A Cstv. 33/A. § (1) bekezdés szerinti elsőlépcsős megállapítási pernél egy olyan speciális perről van szó, amelynek megindítására mind az adós felszámolója, mind az adós hitelezői jogosultak. Amennyiben egy hitelező indítja a megállapítási pert, annak eljárásjogi célját, lényegét tekintve egyfajta „perbizomány” jön létre, mivel ő ilyen esetben a további hitelezők érdekében is perel. A vezető tisztségviselő helytállási kötelezettségének jogerős ítélettel történő megállapítása esetén ugyanis utóbb a Cstv. 33/A. § (11) bekezdése alapján a marasztalási per megindítására bármely hitelező keresetet terjeszthet elő, a felszámolás során kielégítetlenül maradt követelésének érvényesítése érdekében. Ez tartalmában azt jelenti, hogy az adós gazdálkodó szervezetnél bekövetkező teljes vagyonsökkenés, illetve valamennyi hitelező követésének teljes mértékben történő kielégítése megghiúsulásának megállapítására terjeszthet elő keresetet a hitelező a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti perben, függetlenül saját hitelezői igényének mértékétől

[34] Nem vitatottan a felperes hitelezői igényét az adós felszámolója nyilvántartásba vette, így a Cstv. 3. § (1) bekezdés cd) pontja szerint a felperes hitelezőnek minősül, azaz a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti megállapítási per megindítására jogosult volt. Lényeges az, hogy valamely természetes vagy jogi személy az adós hitelezőjének minősül-e, a felszámolási eljárásban kifogásolható. Más eljárásban a felszámoló által nyilvántartásba vett hitelező ebbéli minősége nem vizsgálható (BDT2006. 1398). A felperesnek keresetőségi joga

fennálltának bizonyításához csak a hitelezői igény nyilvántartásba vételét kell igazolnia. Nem lehetett ezért jelen perben vizsgálni, hogy a hitelezői igénybejelentéshez mellékelt meghatalmazás szabályszerű-e, amelyre figyelemmel e körülményre az adós felszámolójának tanúkénti meghallgatása sem volt szükséges.

[35] Az I. rendű és II. rendű alperes nem vitatta, hogy a kereset előterjesztésére (2019. augusztus 16.) a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti határidőben a felszámolási eljárás alatt történt, és azt sem, hogy a felszámolás kezdő időpontját (2017. augusztus 2.) megelőző három évben az adós vezető tisztségviselői voltak, ezért a kereset érdemben vizsgálható volt.

[36] A Ptk. 3:118. §-a szerinti vezetői felelősséget tételesen kimondó és ezzel együtt alkalmazandó Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti kereset kártérítési felelősséget állapít meg, amely alapján a károsultnak kell állítania és bizonyítania – a felszámolás speciális szabályait is figyelembe véve – az adós gazdálkodó szervezet fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkeztét, és egy időpontot, amikor ez már fennállt, az ezt követően kifejtett a hitelezők érdekeit figyelmen kívül hagyó vezetői magatartást (vagy mulasztást), amellyel az adós társaság vagyona csökkent vagy a hitelezői követelések teljes kielégítését megghiúsíthatja, és az ezek közötti okozati összefüggést.

A Cstv. 33/A. § (1) bekezdése esetében hitelezők érdekeit figyelmen kívül hagyó, a vezető tisztségviselő felelőssége megállapításának alapjául több magatartás, és ezáltal több tényállás szolgálhat: – a felperes keresetében megjelölt tényállítástól függően – a vezető vagyonsökkenést okozó, vagy más, a hitelezők kielégítése teljes kielégítése megghiúsulását okozó magatartása. E magatartást a felperesnek nem a jogszabályi szöveg szerinti általános megfogalmazással kell megjelölnie, hanem konkrétan kell megjelölnie a vezetői magatartást. Amennyiben a felperes keresetében arra hivatkozik, hogy a vezető magatartása vagyonsökkenést okoz, a bizonyítandó tény a vagyonsökkenést okozó magatartás, és a vagyonsökkenés mértéke, míg abban az esetben, ha a felperes a hitelezői igény teljes kielégítésének megghiúsítására hivatkozik, a vagyonsökkenés nem tényállási elem, ebben az esetben azt kell bizonyítani, hogy a felszámolási eljárásban bejelentett, a felszámoló által nyilvántartásba vett hitelezői igények kielégítése a vezető tisztségviselő hitelezői érdekeket sértő más konkrét (nem vagyonsökkenést okozó) magatartása következtében megghiúsulhat.

A fenti tényállási elemek felperes általi bizonyítását követően, az alperes a (4) bekezdésben foglaltak szerint kimentheti magát.

[37] Amennyiben a felperes a Cstv. 33/A. § (5) bekezdése szerint arra is hivatkozik – és igazolja –, hogy a vezető neki felróhatóan nem vagy nem megfelelően tett eleget a gazdálkodó szervezet beszámolója letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének, vagy nem teljesítette a Cstv. 31. §-ban foglalt kötelezettségét, ez nem külön felelősségi szabály, hanem a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésével együtt alkalmazandó és a felperes perbeli helyzetét segítő szabály. A Cstv. 33/A. § 2017. július 1. napjától hatályos (5) bekezdése a korábbi szabályozástól eltérően nem a hitelezői érdekek sérelmére vonatkozó törvényi vélelmet tartalmaz, hanem a szabályozás – tartalmában is eltérően – a bizonyítási kötelezettség fordulására vonatkozó szabályt ír elő (BDT2018. 3831).

[38] Erre tekintettel a Cstv. 33/A. § (1) és (5) bekezdésére is alapított kereseti kérelem esetén – ha a felperes a vezető mulasztását (azaz a beszámolókészítési és letétbe helyezési kötelezettség, vagy Cstv. 31. §-ban foglalt kötelezettség teljesítésének mulasztását) állítja és igazolja – a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében írt, a vezetői felelősség megállapítására vonatkozó tények tekintetében az alábbi két tényállási elemre a felperesnek csak tényállítást kell tennie:

– a fizetése képtelenséggel fenyegető helyzet fennálltára az alperes vezetői tisztségviselői jogviszonya alatt, konkrét időpont megjelölése nélkül,

– és vezető hitelezői érdekeket sértő magatartásra, ezáltal vagyonsökkenést, és/vagy a hitelezők teljes kielégítését megghiúsító magatartásra általánosságban, a konkrét vagyonsökkenést okozó vagy más a hitelezők követelésének teljes kielégítését megghiúsító károkozó magatartás megjelölése nélkül. Ilyenkor nem a Cstv. 31. §-ba foglaltak szerinti mulasztás a hitelezői érdeket sértő magatartás, hanem olyan más magatartás, amely az iratok hiánya miatt nem ismerhető meg. (Kúria Gfv.VI.30.198/2021/4. szám)

Az alperes mulasztásának következménye a Cstv. 33/A. § (5) bekezdése értelmében a bizonyítási teher átfordulása órá, ezért a perben az alperesnek kell bizonyítania, hogy a vezetői tisztségének időtartama alatt nem következett be fizetése képtelenséggel fenyegető helyzet, vagy ha ilyen körülmény fennállt, a vezetési feladatai során a hitelezők érdekeit is figyelembe vette. Mindaddig, amíg e tényeket nem bizonyítja, ezek ellenkezőjét kell bizonyított ténynek tekinteni, nevezetesen, hogy az adós fizetése képtelen helyzetben volt a vezetői tisztség időtartama alatt és a feladatai ellátása során a hitelezői érdekeket nem vette figyelembe. E tényállási elemek tehát valószínűsítést a vagyoni biztosíték nyújtása iránti kérelem elbírálásakor külön nem igényelnek. Ez a bizonyítási teher fordulással kapcsolatos érvelés jelenik meg a Pécsi Ítéltábla BDT2019. 4103. számon közzétett döntésében is.

[39] A Cstv. 33/A. § (5) bekezdésére alapított kereset esetén a felperes bizonyítási érdekébe tartozik továbbra is a vezető tisztségviselő hitelezői érdeket sértő magatartása (mulasztása) és a hitelezői igények megghiúsulása közötti ok-okozati összefüggés bizonyítása. E tekintetben a bizonyítási teher a Cstv. 33/A. § (5) bekezdésre is alapított igénynél sem fordul (BDT2020. 4121).

[40] Jelen esetben a felperes az I. rendű alperessel szembeni keresetét a Cstv. 33/A. § (1) és (5) bekezdésében foglaltakra alapította, mivel az I. rendű alperes a 2016. évre a mérlegkészítési, letétbe helyezési, valamint a Cstv. 31.§-a szerinti tevékenységzáró mérleg készítési, irat- és vagyonátadási kötelezettségének határidőben nem tett eleget. Ezen tényeket az I. rendű alperes fellebbezésében nem is vitatta, hivatkozott ugyanakkor arra, hogy a mulasztás neki nem felróható, mivel felszámoló tette késedelmesen közzé a mérleget, és a mulasztásai kapcsán tanúk meghallgatását kérte.

[41] A 2016. évi beszámoló letétbe helyezésének és közzétételének határideje a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 153. § (1) bekezdésére figyelemmel 2017. május 31. napján eltelt, azaz az I. rendű alperesnek e kötelezettségének a felszámolás kezdő időpontját megelőzően eleget kellett volna tenni. Az I. rendű alperes nem is állított olyan akadályt, amely a jogszabályi határidőn belül állt volna fenn, így az esetleges későbbi akadályoztatást a

kimentés körében nem lehet figyelembe venni. A 2016. évi mérleg közzétételével összefüggésben így a kért tanúk meghallgatása nem volt szükséges. A Cstv. 31. § (1) bekezdése szerinti kötelezettsége teljesítésének késedelme okát az I. rendű alperes pedig nem is jelölte meg, csupán e körben a felszámoló tanúkenti meghallgatását kérte. A késedelem okának előadása hiányában a tanú meghallgatása sem volt indokolt.

A bizonyítási teher átfordulását eredményező mulasztását tehát az I. rendű alperes eredményesen kimenteni nem tudta, ezért a bizonyítási kötelezettség és teher a vonatkozásában a Cstv. 33/A. § (5) bekezdése szerint alakul, míg a II. rendű alperes esetében – mulasztás hiányában – a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerint.

[42] Elsőként – figyelemmel a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti felelősség feltételeire – a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztének időpontját kellett megállapítani. Ez az az időpont a Cstv. 33/A. § (3) bekezdése értelmében, amelytől kezdve a gazdálkodó szervezet vezetői előre látták, vagy az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható gondosság mellett látniuk kellett, hogy a gazdálkodó szervezet nem lesz képes esedékességkor kielégíteni a vele szemben fennálló követeléseket. Ennek fennállása alatt a vezető tisztségviselőnek a hitelezői érdekeket szolgálva kell gazdálkodnia. Ez a kötelező gazdálkodási elv addig áll fenn, amíg a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet (BH2014. 188). Fenyegető fizetéseképtelenség esetén nem az a döntő, hogy van-e az adósnak olyan tartozása, amely alapján a Cstv. 27. § (2) bekezdése értelmében – az erre irányuló kérelem esetén – fizetéseképtelennek minősülne, és vele szemben felszámolási eljárás kezdeményezhető, hanem a lényeges az, hogy az adós tartozásait esedékességkor képes-e megfizetni. A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet akkor következik be, amikor az adós a tartozásait likvid vagyon hiányában nem képes kifizetni (objektív feltétel), és erről a vezető tisztségviselő tudomást szerzett vagy gondos eljárás esetén tudomást kellett volna szereznie (szubjektív feltétel). A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet megállapíthatóságához szükséges objektív feltétel akkor áll be, amikor az adós esedékes tartozásának összege meghaladja a társaság likvid vagy könnyen likviddá tehető vagyont, és ezt a helyzetet a tartozások átütőmérsékével, esetleg reálisan visszafizethető kölcsön felvételével vagy más módon nem hárították el. A tartozás esedékességkor történő kielégítésének képessége tehát likvid pénzeszköz meglétét feltételezi, vagyis nem elegendő, hogy az adós teljes vagyona „készpénzzé konvertálása esetén” egyébként fedezetet nyújtana a tartozások kielégítésére. A hangsúly az esedékességkor történő kielégítésen van: az adós vezető tisztségviselőinek folyamatosan figyelemmel kell követni a cég esedékes, lejárt tartozásait és a cash-flow kimutatás.

A szubjektív feltétel esetén azt kell vizsgálni, hogy az objektív feltétel bekövetkezéséről történő tudomásszerzés egy ilyen tisztséget ellátó személytől kellő gondosság tanúsítása esetén elvárható-e.

[43] A felperes keresetében azt állította, az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete 2016. május 31. napján bekövetkezett. Az elsőfokú bíróság a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztének időpontját a perben kirendelt szakértő szakvéleménye alapján 2016. június 30. napjában állapította meg, amelyet az alperesek fellebbezésükben vitattak.

[44] A bíróságnak ítéletében a szakvéleményt – mint bizonyítékot – a többi bizonyítékhoz hasonlóan értékelnie kell. A szakvélemény szabad mérlegelése a bíróság szakismeretének hiányában csupán annyit jelent, hogy a szakértői véleményt legalább logikai kontrollnak kell alávetni, a bírónak a szakvélemény logikai egységét, meggyőző erejét, a per adataival való összhangját vagy ellentmondását kell értékelnie. A Pp. 316. §-a pontosan megjelöli, hogy a kirendelt szakértő szakvéleménye mely esetben tekinthető és tekintendő aggályosnak, így a perben kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleménye aggályos, ha az hiányos, illetve nem tartalmazza a szakvélemény jogszabályban előírt kötelező tartalmi elemeit, homályos, ellentmondásos, vagy egyébként kétséges. Ez utóbbi eset azt jelenti, hogy a szakvélemény abban az esetben is aggályos, ha ugyan nem hiányos, nem homályos, nem ellentmondásos, azonban a per adatait, a szakvélemény egyedi sajátosságait figyelembe véve a bizonyítékok alapján a bíróságnak nyomatékos kétsége áll fenn a szakvélemény helyességével kapcsolatban. Ezért a bíróságnak mindig egyedileg, a körülményeket és a szakvéleményt értékelve kell állást foglalnia abban a kérdésben, hogy a szakvélemény helyességéhez nyomatékos kétség fér-e. Az aggályos szakvélemény a Pp. 316. § (3) bekezdése értelmében a perben bizonyítékként nem vehető figyelembe. Amennyiben viszont a szakvélemény aggálymentes, a bíróságnak az alapján kell érdemi döntést hoznia.

[45] Alaptalanul kifogásolták az alperesek fellebbezésükben, hogy a szakvélemény hiányos lenne. A II. rendű alperes fellebbezési állításával szemben a szakvélemény az 1. számú kérdésre adott válaszában pontosan és egyértelműen tartalmazza, hogy az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete 2016. júniusában bekövetkezett, a szakvélemény e körben nem feltételes módon fogalmaz. Megállapította továbbá azt is, hogy 2016. szeptemberében is fennállt a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet. Ennek vizsgálata során részletesen elemezte az adós kötelezettségeit és az esedékességükkor történő kielégítésre fordítható likvid vagyont, továbbá, figyelembe vette a 2016. szeptemberében nyújtott forgóeszközhitelt is, amellyel együtt is arra a következtetésre jutott, hogy az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt. Emiatt a pénzügyi megkeresés nem volt szükséges a perben.

A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetet alátámasztja az is, hogy a felperes követelése az áruk elszállítását megelőzően esedékessé vált, de ekkor nem tudta azt az adós teljesíteni.

[46] A szakvélemény a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet további fennálltára nézve nem tartalmaz megállapítást. Az ilyen helyzet megszűntét azonban csak akkor lehet megállapítani, ha az adós utóbb valamennyi esedékessé vált tartozását kiegyenlíti, amely azonban nem történt meg, ezt az alperesek nem is állították, mint ahogyan olyan körülményeket sem, amelyekből reálisan számíthattak volna arra, hogy az adós kötelezettségeit teljesen fedező bevételhez jut, ilyen következtetésre önmagában a gazdasági tevékenység folytatása nem elegendő. Nincs ezért jelentősége a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet megítélése szempontjából annak, hogy az adós a későbbiekben, az esedékessé válást követően részben teljesítette a tartozását a felperes felé. A felperes keresetét nem vagyonsökkenő magatartásra alapította, így ennek tényét nem volt szükséges vizsgálni.

Miután tehát a szakvélemény nem aggályos, az elsőfokú bíróságnak ez alapján kellett az érdemi döntést meghozni, ezért helyesen állapította meg, hogy az adós 2016. június 30. napjától fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt.

[47] Az alperesek vezetői felelőssége körében ezt követően azt kellett vizsgálni, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően a hitelezők érdekeit sértő magatartást tanúsítottak-e, és azzal összefüggésben a követelésének teljes mértékben történő kielégítése meghiúsulhat.

A vezető tisztségviselő magatartásának következtében bekövetkező hitelezői követelések teljes mértékben történő kielégítésének meghiúsulása akkor eredményezi a felelősség megállapíthatóságát, ha a vezető tisztségviselő nem a hitelezői érdekek figyelembevételével végzi a tevékenységét. A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet, vagy akár a fizetéseképtelenségi helyzet bekövetkezése nem jelenti azt, hogy az adós gazdálkodó szervezetnek minden esetben be kellene fejeznie a tevékenységét. A Cstv. 33/A. § (4) bekezdésében írt hitelezői veszteségek csökkentése, elkerülése nemcsak úgy biztosítható, hogy az adós tevékenységét azonnal megszüntetik, hanem úgy is, hogy a tevékenység folytatásával új bevételre tesz szert az adós, és abból csökkenti a hitelezői veszteségeket, vagy ennek eredményeképpen akár a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet is megszüntethető. A vezető tisztségviselőnek a rendes gazdálkodás során is észszerűen gondolkodó, felelős vezetőként arra kell törekednie, hogy a gazdálkodó szervezet a bevételeiből ki tudja elégíteni a tartozásait. Ha az adós szokásos gazdálkodási tevékenységét a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben is folytatja, és nem vállal észszerűtlen kockázatot, de végül sikertelen lesz a próbálkozása az adós társaság megmentése érdekében, a tevékenység folytatása során kötött, vagyonsökkenést vagy a hitelezői követelések kielégítésének meghiúsulását eredményező szerződesei automatikusan nem alapozzák meg a vezető tisztségviselő felelősségét (BH2020. 244). A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben történt gazdálkodás és ennek eredményeként az adós vagyónak a csökkenése, fizetési kötelezettség elmaradása, az adós szokásos gazdasági ügymenetébe tartozó tevékenység kifejtése – többlettényállás hiányában – tehát nem eredményezi automatikusan a vezető tisztségviselő felelősségének a megállapítását, erre csak a vezető tisztségviselő felróható magatartásának következtében beálló hitelezői követelés teljes mértékben történő kielégítésének meghiúsulása esetén van lehetőség. Ilyen felróható magatartás, ha a vezető tisztségviselő észszerűtlen döntést hoz vagy olyan vagyonsökkenésre kerül sor, amely gazdaságilag indokolatlan (BH2022. 50), valamint ha az adott gazdasági döntéssel (ügylettel) érintett felek csalárd összejátszásával a saját gazdasági érdekeiket érvényesítik a hitelezők kijátszása érdekében, vagy ha az adott ügyletkötés valamely tételes jogszabályi rendelkezést sértett (BDT2016. 3499).

[48] Jelen esetben a felperes mindkét alperes konkrét hitelezői érdeket sértő magatartását megjelölte, annak ellenére, hogy az I. rendű alperes esetén csak általánosságban terhelte ez a kötelezettség, ettől azonban a Cstv. 33/A. § (5) bekezdésére való hivatkozás esetén sincs elzárva. Ezzel valójában az I. rendű alperessel szembeni igényérvényesítés az általános, (1) bekezdésben meghatározott szabályok szerint történt. Az alperesek hitelezői érdeket sértő magatartásaként pedig a felperes nem önmagában a követelése teljesítésének hiányát jelölte meg, hanem az alperesek 2016. szeptemberében kifejtett megtévesztő magatartására hivatkozott.

Az I. rendű alperes a felperestől papírárut rendelt, amely alapján egyetértve az elsőfokú bíróság álláspontjával a felperes és az adós között jött létre szerződéses kapcsolat. Az e-mail üzenetekben az I. rendű alperes a neve alatt valóban nem az adós cégnevét tüntette fel, ugyanakkor az adós nevére kérte kiállítani a számlát, a pénzügyi fizetési megbízások szerint az áru ellenértékének teljesítése az adós bankszámlájáról történt volna, ahonnan a

későbbi részbeni fizetés történt, és az alperesek a perben nem is vitatták, hogy a megrendelt papírárut az adós szállította el. Az I. rendű alperes tudta, hogy az elszállított áruk ellenértékét előzetesen meg kell fizetni, mivel az első e-mail üzenetében maga is így kért ajánlatot, a későbbi hosszabb fizetési határidő iránti kérelmét a felperes elutasította, és a számlákban is szerepel, hogy az elszállítás feltétele az előzetes fizetés. A későbbi e-mail üzenetváltás alapján a felperes elfogadta a fizetés igazolásaként a pénzügyi intézet részére adott fizetési megbízások megküldését, amely ugyan megtörtént, azonban azok alapján pénzügyi összeg jóváírása a bankszámláján nem történt meg. Az I. rendű alperes tehát olyan fizetési megbízásokat küldött meg a teljesítése igazolásaként a felperesnek, amelyek nem eredményeztek teljesítést. Az I. rendű alperestől mint ügyvezetőtől azonban elvárható, hogy olyan fizetési megbízást küldjön meg, amely alapján a teljesítés bizonyosan megtörténik, ahhoz rendelkezik a szükséges pénzeszközzel, miután tudomása volt arról, hogy a megrendelt áru elszállításának feltétele a fizetés. A perben az alperesek nem is állították, hogy a fizetési megbízás teljesülése rajtuk kívül álló okból hiúsult volna meg, a későbbi részletteljesítés összege sem a megküldött fizetési megbízásokhoz köthető. Ezért az I. rendű alperesnek tudnia kellett, hogy a vállaltak ellenére az áruk elszállítása az ellenértékük előzetes megfizetése nélkül történt, azaz oly módon, hogy az áru elszállításának feltétele nem teljesül, esedékességgel az adós nem fizeti meg az áruk ellenértékét. Ezzel szemben a felperes felé azt a látszatot keltette, hogy a fizetés megtörtént, az adós teljesíteni tudja szerződéses kötelezettségét. Ez pedig olyan felróható, többlet tényállást jelentő ügyvezetői magatartás, amely a hitelezői érdekeket sérti.

[49] Helyesen hivatkozott a II. rendű alperes a fellebbezésében arra, hogy több ügyvezető esetében külön-külön kell vizsgálni a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti feltételek fennállását. E jogszabályi rendelkezésben szabályozott tényállás kártérítési jellege miatt ugyanis nem önmagában a törvényben meghatározott időre eső ügyvezető tisztség betöltése, hanem a jogszabályban nevesített konjunktív tényállási elemek megvalósítása az, amely megalapozza a felszámolás alá került gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselőjének kártérítési felelősségét. Több ügyvezető felelősségéhez mindegyikükre nézve megállapíthatónak kell lennie a károkozási okfolyamatban a vagyonszökkenettséghez vagy a hitelezői követelések teljes mértékben történő kielégítésének megghiúsulásához vezető jogellenes aktív vagy passzív magatartásnak. (Kúria Gfv.VII.30.235/2018/7. szám).

[50] Nem értett egyet ugyanakkor az ítéltábla a II. rendű alperes azon fellebbezési érvelésével, miszerint nem tanúsított hitelezői érdeket sértő magatartást. A II. rendű alperes küldte meg a pénzügyi intézetnek elektronikusan adott fizetési megbízásokat az I. rendű alperesnek annak érdekében, hogy azokat továbbítsa. Ennek során az adós bankszámlájához elektronikus úton hozzáfért, és így mint ügyvezetőtől elvárható volt, hogy ellenőrizze a fizetési megbízások teljesíthetőségét, és ennek hiányában a fizetési megbízásokat ne továbbítsa, ne biztosítson lehetőséget azok felhasználására, és a másik ügyvezetőtől tájékoztatást szerezzen a fizetési megbízás háttéréről a hitelezők érdekeinek védelmében. Önálló cégjegyzési jogosultsággal rendelkező ügyvezetőként kötelezettsége lett volna eljárni azért, hogy feltárva a fizetési megbízás háttérét, a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzetben lévő gazdálkodó szervezetnek ne keletkezzen olyan tartozása, amely már az esedékességgel sem egyenlíthető ki. Következésképpen e mulasztásával a II. rendű alperes szintén hitelezői érdeket sértő magatartást tanúsított.

[51] A fenti hitelezői érdeket sértő magatartások a hitelezők követelése teljes mértékben történő kielégítésének megghiúsulását eredményezték, összességében a felperes követelésének

erejéig, ezáltal az okozati összefüggés is fennáll. A fizetési megbízások felperes részére történő megküldése tette ugyanis lehetővé a megrendelt papíráru ellenérték megfizetése nélküli elszállítását, és ezáltal keletkezett a felperesnek az adóssal szemben követelése, amely nem térült meg a felszámolási eljárás során.

[52] Mindezekre tekintettel megállapítható, hogy a felperes az elsőfokú eljárásban az alperesek vezetői felelősségének a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében írt törvényi feltételei fennállását (fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezte az adósnál, ezt követően kifejtett alperesi hitelezői érdekeket sértő magatartás és az azzal összefüggésben a hitelezői igények teljes mértékben történő kielégítésének megghiúsítását) bizonyította.

[53] Ezt követően az alpereseket illette meg a Cstv. 33/A. § (4) bekezdésében írt lehetőség a felelősség alóli mentesülésre, azonban e körben az elsőfokú eljárásban és a fellebbezésében sem terjesztettek elő érdemi védekezést, nem hivatkoztak arra, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően az adott helyzetben az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható, valamennyi intézkedést megtették a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése, továbbá az adós gazdálkodó szervezet legfőbb szerve intézkedéseinek kezdeményezése érdekében.

[54] Helyesen döntött ezért az elsőfokú bíróság érdemben helyesen, amikor a megállapította az alperesek vezetői felelőssége fennálltát. Azonban a Pp. 342. § (1) bekezdését megsértve a kereseti kérelmen túlterjeszkedve határozta meg azonban azt az összeget, amelyben a hitelezői követelés teljes mértékben történő kielégítése megghiúsulhat. A felperes a hitelezői követelést a keresetben – a keresetlevélhez mellékelte felszámoló visszazagazolással egyezően – 11 906 948 forint és 120 000 forint összegben jelölt meg, a tárgyaláson akként nyilatkozott, hogy keresetét az írásbelivel egyezően tartja fenn (46. sorszámú jegyzőkönyv 1. oldal utolsó előtti bekezdés), ezért az ítéletben a követelés, amelynek teljes mértékben történő kielégítése megghiúsulhat, a fenti összegben állapítható meg.

[55] A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint részben megváltoztatta, míg egyebekben helybenhagyta.

[56] Az elsőfokú ítélet fentiek szerinti részbeni megváltoztatása ellenére az alpereseket kell mind az elsőfokú, mind a másodfokú eljárás esetében peresztesnek tekinteni. A Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti perben ugyan – a kereseti kérelemtől függően – a vagyonsökkenés vagy a hitelezői követelés összegét összegét meg kell határozni az ítéletben, azonban marasztalás nem kérhető, a per csupán a vezető felelősségének megállapítására irányul. Ezért az elsőfokú perköltségre vonatkozó elsőfokú ítéleti rendelkezés megváltoztatásának nem volt helye, míg a felperes másodfokú perköltsége megtérítésére a Pp. 83. § (1) bekezdése és 87. § (1) bekezdése alapján az alperesek egyetemlegesen kötelesek. Az ítéltábla az ügyvédi munkadíjból álló perköltséget – a Cstv. 33/A. (1) bekezdése szerinti megállapítási kereset meg nem határozható pertárgyértékére (BDT2011. 2476) figyelemmel – a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése értelmében a másodfokú eljárásban kifejtett tevékenységhez (fellebbezési ellenkérelem elkészítése) igazodóan 10 munkaóra alapulvételével állapította meg.

[57] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 62. § (1) bekezdés v) pontja szerint tárgyi illetékfeljegyzési jog ellenére előzetesen megfizetett fellebbezési eljárási illeték viselésére a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján az alperesek kötelesek.

Szeged, 2022. október 13.

Dr. Jobbágy Ildikó s.k.

Dr. Tolna András s.k.

Dr. Dobler László s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

táblabíró